

dersdeo

öğrenmenin en kolay yolu ol!

Dil ve Anlatım

PARAGRAF

Bir duygunun bir düşüncenin işlendiği cümle topluluğudur. İyi bir paragraf şu özellikleri taşır:

- Cümleler konu, düşünce yönünden bir zincirin halkaları gibidir.
- Cümleler dil ve anlatım özelliği bakımından birbiriyle uyumludur.
- Cümleler belli bir ana düşünceyi açıklamaya yönelir.
- Paragrafta tek bir konu ve konuyla ilgili iletilmek istenen tek bir ana düşünce, tema (ana duygu) yer alır.
- Paragrafta ana düşünceyi oluşturmaya yardımcı birden çok yan düşünce yer alır.

Paragrafta Konu

“Yazar bu paragrafta neyden söz ediyor? Ne üzerinde duruyor?” sorularına verilen yanıt.

Konu: Okumak, okuma alışkanlığı, okumanın yararı.

Yargı: Okumak insanı geliştiren bir eylemdir.
Okuma alışkanlığı küçük yaşta edinilir.

Yazarın Bakış Açısı

Yazarın paragrafta ele aldığı konuyu dünya görüşüne göre yorumlayıp işlemesidir.

Paragrafta Ana Düşünce

Yazarın ele aldığı konu hakkında iletmek istediği temel düşünceye, mesaja **ana düşünce** denir. Asıl vurgulanmak istenen yargıdır. Paragrafta konu araç, ana düşünce ise amaçtır.

Ana Düşünce Nasıl Belirlenir?

Ana düşünce konunun işleyiş açısına bağlı görüştür. Sözelimi çevre konusunun kirlilik açısından ele alındığı bir parçanın ana düşüncesi çevre kirliliğiyle ilgili iletilmek istenen bir düşünce olmak zorundadır. Bu durumda bir çok soruda yanıt paragrafın giriş ya da sonuç cümlesinde yer alır.

Ana Düşünce Cümlesinin Özellikleri

- Paragraftaki diğer cümlelerin birleşimi, özü, merkezidir.
- Açıklanıp geliştirilmeye uygundur.
- Kesin, değişik yorumlara yol açmayan açık ve anlaşılır bir yargıdır.

Ana Düşünce Cümlesinin Yeri

Tümevarım Yöntemiyle (Özelden Genele)

Giriş cümlesi: Hangi konunun hangi açıdan işleneceği ortaya çıkar.

Gelişme cümlesi: Konu açıklanıp geliştirilir.

Sonuç cümlesi: Ana düşünceye ulaşır.

Tümdengelim Yöntemiyle (Genelden Özele)

Giriş cümlesi: Ana düşünce ortaya atılır.

Gelişme cümlesi: Ana düşünce kanıtlanır.

Olay Paragrafı

Serim Cümlesi: Olaya giriş yapılır.

Düğüm Cümlesi: Olay ‘Ne olacak şimdi?’ sorusu çerçevesinde düğümlenerek merak uyandırır.

Çözüm Cümleleri: Olay sonuca bağlanıp merak giderilir.

Paragrafta Yapı

ÖRNEK

Antikacılığın her geçen gün önemi artıyor. Bu tür eşya, sahibine büyük kâr getiriyor. ... kültürel ve sanatsal bir birikim de oluşturuyor; ... ister ticaret amacıyla ister koleksiyon yapmak için olsun, antikaya bilinçli yaklaşanların beklentisi, kâr değildir. ... değerini bildiği eşyaya sahip olma, onu koruma, onun bütünleştiği kültür ve sanatı yayma tutkusudur.

Yukarıda boş bırakılan yerlere aşağıdakilerin hangisinde verilenler sırasıyla getirilmelidir?

- A) Ne var ki – ayrıca – Zaten
- B) Buna ek olacak – çünkü – Aslında
- C) Gerçekte – sonuç olarak – Yoksa
- D) Bu nedenle – öyleyse – Ayrıca
- E) Ayrıca – ama – Asıl amaç

ÖRNEK

Nedir yaşamın anlamı? Öyle çok ki... Yaşamaktır, soluk almaktır. Şiir okumaktır. Birini sevmektir. Bir deniz kıyısında dolaşmaktır. Ormanda tek başına yürümektir. Ne var ki kimi zaman anlamsızlaşır yaşam. Oysa ...

Yukarıdaki parça, düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisiyle sürdürülebilir?

- A) başımız sıkıştıkça anlamı ararız hep.
- B) yazarlar, yaşamın anlamı üzerinde çok durmuşlardır.
- C) anlamsızlaşan yaşam değil, bizler oluruz çoğu kez.
- D) bir avuntu aracına gereksinme duyar insan.
- E) böyle durumlarda hemen kitaplara sarılırız.

ÖRNEK

... Bu nedenle, büyük kentler, su kaynaklarının ve akarsularının kenarlarına kurulmuş hep. Su kaynaklarının kuruması, tarihte büyük göçlere yol açmış. Bunlara sahip olabilme amacıyla büyük savaşlar çıkmış.

Bu parçanın giriş cümlesi aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Eskiden, pişmiş topraktan ve taştan su künkleri yapılırdı.
- B) Suyun kanallarla taşınması günümüz barajlarının öncüsü olmuştur.
- C) Suyun kentlere ulaştırılması yaşamı büyük ölçüde kolaylaştırılmıştır.
- D) Su bentleri, çeşmeler ve sarnıçlar su mimarisinin seçkin örnekleridir.
- E) Su, insanoğlunun en önemli gereksinimlerinden biridir.

ÖRNEK

... Karanlık kış gecelerinde burnumu cama dayayıp bozacinın gelişini biraz da korkuyla seyrettiğimi hatırlarım. Yazın ise “Domates, patlıcaaan!” sesine aldırılmaz, “Dondurma kaymaaak!”ın peşinden koşardım. El arabasına koyduğu kaynar kazanlarıyla sokak sokak gezen mısırcının yarattığı heyecan da başkaydı. “Çocuğa bir sütlü mısır...” derdi annem. Yeşil mısır yapraklarına sarılan sıcacık mısır, bol bol tuzlandıktan sonra, minicik elime tutuşturulurdu. Tabii bir de közde mısırla sinema girişlerinde görüp de “Alalım.” diye tutturduğum patlamış mısırlar vardı.

Bu parçanın başına düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

- A) Yaşamımızdaki değişimleri gördükçe büyük mutluluk duyuyorum.
- B) Çocukluğumun geçtiği yerleri hala unutamıyorum.
- C) Çocukluğumuzda her mevsimin kendine özgü bir kokusu, tadı, hatta sesi vardı.
- D) Geçmişin güzelliklerinin günümüze taşınmış olması çok sevindirici.
- E) Küçükken tat aldığım şeyleri şimdi nedense tuhaf buluyorum.

ÖRNEK

Her olayın nedenini arama yaklaşımı çocuklarda doğuştan gelen bir eğilimdir. Ancak çocuklar, anne, baba ve öğretmenlerinin sorulardan rahatsız olduklarını gördükçe bu doğal tutumlarından yavaş yavaş uzaklaşırlar. Yetişkin insanlar olduklarında da hoşlarına gitmeyen bir olayla karşılaşınca, olayların nedenlerini bulup ortadan kaldırma yerine teslimiyetçi bir anlayışla sonuca katlanma yolunu seçerler. ...

Bu parçanın sonuna düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisinin getirilmesi uygun olur?

- A) Çözemediğimiz bu sorun, suskun bir toplum olmamıza yol açar.
- B) Değişimi hızlandıracak en önemli etken, bilimsel öğretimdir.
- C) Kötü alışkanlıkların kolay kolay değişmeyeceğini herkes bilir.
- D) Çok boyutlu bir eğitim programına yer vermek gerekir.
- E) İnsanımızın çoğu, geleneksel kültürün etkisi altındadır.

ÖRNEK

Yapıtlarımı oluşturma aşamasında genellikle geziye çıkar, yeni yerler görür, anlattıklarını dinler, onlarla konuşurum. Bunları yorumlamaktan kaçınır, gördüklerimi, dinlediklerimi yapıtlarıma yansıtmakla yetinirim, gerisi okuyucunun işidir. Çünkü ...

Bu parça düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisiyle sürdürülebilir?

- A) okuyucu okuma sürecinde etkindir, bu insanlara bakar ve kararını kendi verir.
- B) öne sürülen düşüncelerin özgünlüğü, sanat yapıtının okunurluğunu artırır.
- C) okuyucularımın da insanlar hakkında yorum yapmaktan kaçınmalarını isterim.
- D) düşüncelerimle okuru şaşırtmak hoşuma gider.
- E) bir yazınsal yapıt neyi, nasıl anlatırsa anlatsın yazarından izler taşıyacaktır.

Paragrafta Konu ve Ana Düşünce

ÖRNEK

O sanatçıların bütün özlemi, bu topraktan aldıklarını işleyip yine bu toprakların insanlarına vermektir. Kimsenin ayırmasına varamadığı, ilgilenmediği değerleri gün ışığına çıkartmak, tanıtmak, yaymak, insanlara sevdirmekle geçirdiler ömürlerini. Onların gözleri daima güzele açıldı, kafaları iyiye çalıştı; elleri durmadan bir şey yoğurup bir şeyler yarattı. Bu nedenle, insanın eğitimi için gösterdikleri çabalarda onlardan daha başarılısı yoktu.

Bu parçaya göre, sözü edilen sanatçıların asıl amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yaşadıkları toplumdan kazandıklarını biçimlendirerek insanları aydınlatmak
- B) Alışılmış konuları işleyerek okura kolaylık sağlamak
- C) Yenilikleri kendi insanlarına ve dünyaya tanıtmak
- D) Toplumun, çağdaş sanat ürünlerinden yararlanmasını sağlamak
- E) Olabildiğince çok ve alışılmamış yapı üretmek

ÖRNEK

Şiir kolay ya da zor, açık ya da kapalı, fark etmez; anlaşılır olmalıdır. Kimi zaman işlenen ana duygu gereği olarak bir takım göndermeler gerekliyse de yaşamda mutlaka bir karşılığı olmalıdır yazılanların. Aksi halde okurun şiiri yorumlarken yeniden üretmesi, anlamlandırması, oluşturulan imgelerin yaşamsal karşılıklarının bulunması zorlaşacağından şiir, işlevini yitirir; şair de amacına ulaşamamış olur.

Bu parçada şiirle ilgili olarak anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şiirde bilgi yer almalıdır.
- B) Yaratılan hayaller yaşamdan kopuk olmamalıdır.
- C) Okurların eğitimleri dikkate alınarak yazılmalıdır.
- D) Konu, okurların ilgisini çekecek türden olmalıdır.
- E) Anlamca birbirini çağrıştıran sözcükler kullanılmalıdır.

ÖRNEK

Bilgi ve beceri kazanma ömür boyu sürse de en yoğun bilgi edinme dönemi, oku löncesi yaşlardır. Bu yaşlardaki çocuklar, edindikleri bilgi ve izlenimlerin etkisini uzun yıllar korurlar. İnsan beyni üzerinde yapılan araştırmalara göre, öğrenme sırasında beyin hücreleri arasında yeni ve uzun süreli bağlantılar oluşmakta, beyin hücreleri biyokimyasal değişime uğramaktadır. Bu nedenle, öğrenmenin en yoğun olduğu okul öncesi döneme gerçek dışı bilgiler verilmesinden kaçınmak, yanlış öğrenmenin etkilerinden sakınmak gerekir.

Bu parçada vurgulanmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsan beyninin çalıştığı
- B) Bilgi ve becerilerin hangi yolla kazanıldığı
- C) Yaşamın ilk yıllarının öğrenme açısından önemi
- D) Beyinle ilgili araştırma sonuçlarının ilginçliği
- E) Yaşamın her döneminde öğrenmeye duyulan gereksinim

ÖRNEK

Yapılan araştırmalara göre, iki yaşında bir çocuk ortalama 227 sözcükle konuşabiliyor. Dört yaşında 1540, altı yaşında 2500 sözcüğe ulaşıyor. Bunlar çocuğun kullandığı, yani etkin sözcüklerdir. Belleğinde, bunun beş, altı katı kadar da anlamını bildiği fakat kullanamadığı, edilgen sözcükler bulunur. Bu birikim yoğunlaştıkça, beyin sağ ve sol yarımküreleri arasındaki iletişim artıyor, beyin hareketlenerek bütünsel bir işlev görmeye başlıyor. Başka bir deyişle çocuk büyüyüp tam bir yetişkin oluyor ve dilsel olgunluğa erişiyor.

Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dil gelişimine eğitimin katkısı
- B) Söz dağarcığının gelişimi ve değişimi
- C) Sözcüklerin konuşmadaki yeri ve değeri
- D) Dil yeteneğini geliştirme yolları
- E) Anadilinin öğrenmedeki etkisi

ÖRNEK

Ünlü sözdür, bilinir: "Yalanın azı olmaz." Bu demektir ki en küçük, en zararsız yalanı söyleyen, sırasında en büyük, en zararlı yalanı da söyleyebilir. Küçük, zararsız yalanlar söylediklerine, ona buna iyilik yapmak için gerçeği sakladıklarına kendilerine inandıranlar, bu söze iyice kulak versinler. Yaşayarak, tanık olarak biliriz ki tek yalanla kalınmaz, yalan yalanı çağırır. Ben hiçbir zaman yalan söylemedim, diyemeyiz. Yalancı kendi yalanı altında ezilir, batır o yalanın içine; vicdan dediğimiz şey varsa onda.

Bu parçada yalanla ilgili olarak asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yalanın er geç ortaya çıkacağı
- B) Her türünün kişiye zarar verdiği
- C) Dürüst davranılarak önlenebileceği
- D) Kişinin özeleştiri yapmasını sağladığı
- E) Atasözlerine bile giren ahlaksal bir yönü bulunduğu

ÖRNEK

Nice evrensel konulardan kötü yapıtlar yaratan, sıkıcı, tatsız romanlar ortaya koyan yazarlar az mıdır? Aynı düşünce ya da duyguyu anlatan iki şairden birinin güzel, ötekinin sevimsiz bir şiir meydana getirdiği çok görülmüştür. Buna benzer gözlemler, kimi eleştirmenleri bir tür biçimciliğe iter ve onları, "Önemli olan ne söylendiği değil, onun nasıl söylendiğidir." sonucuna götürür. Doğrudur bu. Çünkü sanatsal yaratıyı değerli kılan, üzerinde durulan olay, olgu, durum değil; onun işlenişidir.

Bu parçada aşağıdaki yargılardan hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Aynı konu, birçok sanatçı tarafından seçilip işlenebilir.
- B) Sanat yapıtlarını biçim yönünden değerlendirme, bir eleştiri yöntemidir.
- C) Bir sanat yapıtını söylenen şey bakımından değerlendirenler içeriğe, söyleniş bakımından değerlendirenler biçime yönelirler.
- D) Sanat yapıtlarının konularını iyi – kötü, güzel – çirkin diye nitelendirmek yanlıştır.
- E) Bir sanatsal yaratıyı değerli kılan, içeriğinden çok onun yansıtılışıdır.

ÖRNEK

Şiirlerimdeki, doğayla ilgili ayrıntılar yaşamımdan izler taşıyor. Anadolu'daki küçük bir kasabada, doğanın kucağında bahçeli bir evde büyüdüm. Böceklerin seslerini tanıyan, ağaçlara tırmanan, meyveleri dalından koparan bir çocuktum. Dut ağacı sallamışlığım, dut yemişliğim çoktur örneğin. "Dutluk" şiirini bunların etkisiyle yazdım. Bir yazımın adı da "Ben Doğanın Okulundan Hiç Mezun Olmadım." oldu. Orada doğanın kucağında kendimi duydum ben hep. Doğa ile şiirlerim arasında bir bağ kurdum.

Bu sözlerine göre şair aşağıdakilerden hangisiyle nitelendirilebilir?

- A) Düşle donanmamış duyguların şiirinin yazılmayacağına inanan
- B) Öğrenmenin sınırsız olduğunu düşünen
- C) Şiirlerinde çocuklara seslenen
- D) Çevresindekilerin etkisiyle şiire başlayan
- E) Şiirlerinin, çocukluğunda yaşadığı çevreden beslendiğini düşünen

ÖRNEK

Ben gerçekte bir dergi yazarıyım. Ama insan ne yazarsa yazsın, birbirinden kopuk olmuyor yazdıkları. Çünkü düşüncelerin kaynağı sizsiniz sonunda. Bir süre sonra yazıları bir araya topladığımda onların bir kitap bütünlüğüyle yayımlanabileceğini gördüm. Güncel olmaktan çok, yarına kalacak, Türkçenin tadını yansıtan bu yazıların dergi sayfalarında unutulup gitmesine gönlüm elvermedi. Bu kitap böyle bir kaygı sonunda ortaya çıktı.

Böyle diyen bir yazar için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Dergi yazarlığını sıradan bir iş olarak gören
- B) Kalıcı, nitelikli, birbiriyle konusal açıdan ilgili yazılar yazan
- C) Düşünceleriyle ön plana çıkmak isteyen
- D) Yazdıkları herkes tarafından çok beğenilen
- E) Kendini rahatsız eden sorunları çözmeye çalışan

ÖRNEK

Babam her zaman bize şöyle der: Hayatta inişler çıkışlar olabilir. Ama özellikle bir kız çocuğunun, yalnız olduğunda bile ayakta kalabilmesi için öğrenim görmüş olması gerekir. Yaşamda sahip olduğun her şey bir anda yok olabilir ya da yapayalnız kalabilirsin. İşte böyle durumlarda, gördüğün öğrenim, yaşama yeniden başlamana yardım eder. Bu yalnızca kadınlar için değil, birey olarak hepimiz için geçerlidir.

Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bir babanın çocuklarına olan bağlılığı
- B) Büyüklerin gençlerden daha deneyimli olduğu
- C) Okumuş olmanın insanları güçlü kıldığı
- D) Kız çocuklarının babalarını örnek aldığı
- E) Geleceğin, düşünerek kurulabileceği

ÖRNEK

Hemen ünlü olmak isteyen öğrencilerime Shakespeare'in, ölümünden yüz elli yıl sonra üne kavuştuğunu; Dostoyevski'nin, çağdaşlarından çok daha sonra kabullenildiğini hatırlatırım ve eklerim: "Roman yazmak, geleceğe mektup göndermek gibidir. İki yüz yıl sonra da okunuyorsan bu iş tamam demektir."

Bu parçada romancılıkla ilgili olarak anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Büyük sanatçıların yapıtları örnek alınmalıdır.
- B) Başarının ölçütü kalıcılıktır.
- C) Yapıtın belirli sanatsal nitelikler taşıması gerekir.
- D) Ancak çok yetenekli kişiler başarı kazanabilir.
- E) Çok emek ve sabır isteyen çileli bir iştir.

ÖRNEK

İnsanoğlu uzun yıllar avcılık ve toplayıcılıkla hayatta kaldıktan sonra nasıl oldu da yerleşik hayata geçti ve çiftçiliğe başladı? Bu sorunun cevabının, iklim ve nüfus değişikliğiyle ilişkili olduğu düşünülüyordu. Bugüne kadarki tezler, on bin yıl önce başlayan tarımsal etkinliklerin, Neolitik devrimi tetiklediğini ve insanların avcılık ve toplayıcılıktan yerleşik düzene geçtiğini ileri sürüyordu. Bu anlayışa göre din de yerleşik hayatın ve çok sayıda insanın bir arada yaşamasının bir sonucu olarak ortaya çıkmıştı. Ancak Şanlıurfa yakınlarındaki Göbeklitepe kazıları bu teoriyi geçersiz kılıyor. Kazı sonuçları gösteriyor ki insanlar; yerleşmeden, tarıma başlamadan ve hayvanları evcilleştirmeden önce kapsamlı ve organize bir dine inanıyorlarmış.

Bu parçadan, aşağıdakilerin hangisi çıkarılabilir?

- A) Bilimsel bilginin yeni veriler ışığında değişebileceği
- B) Sosyal bilimlerde varılan sonuçların göreceli olduğu
- C) Bir dayanağı olmayan araştırma sonuçlarının inandırıcı olmadığı
- D) Kimi konuların, bilimsel tartışmaların dışında kaldığı
- E) İnsanlık tarihinde, bilinmeyenlerin bilinenlerden çok olduğu

ÖRNEK

Bence tarihi yapıtlar bulundukları ülkede kalmalı. İnsanlar da bu türden yapıtları görmek için oralara gitmeli, onları yerinde görmelidir. Yapıtların sahibi olan ülke; onların korunması, sergilenmesi ve gelecek kuşaklara aktarılabilmesi için gerekli önlemleri almalıdır. Yoksa ülkeler, tarihlerini koruma kültürlerini nasıl geliştirebilirler ki? Bundan yüz yıl önce değerli tarihi yapıtların, başka ülkelerdeki daha gelişmiş müzelerde tutulması gerektiği fikri belki geçerliydi ama artık kesinlikle değil.

Bu parçaya göre her tarihi yapıtın, bulunduğu topraklarda kalması niçin gereklidir?

- A) Ait olduğu uygarlığın özelliklerini yansıttığından
- B) Ülke turizminin gelişimine katkısı olduğundan
- C) Toplumlarda, kendi geçmişini yaşatma bilincinin oluşmasını sağladığından
- D) Yapılış öykülerinin bilinmesini ve öğrenilmesini kolaylaştıracağından
- E) Zaman içerisinde insanların konuya bakışı değiştiğinden

ÖRNEK

Okyanusların dibi, çok soğuk ve karanlık olduğundan canlıların yaşamı için uygun değildir. Ancak okyanusların tabanındaki bazı yerlerde sıcak su bacaları bulunur. Büyük Okyanus'ta 2.400 metre derinlikte yapılan ölçümler, su bacalarının çıkış noktasında sıcaklığın 382 dereceye kadar çıkabildiğini gösteriyor. Çıkış noktasından uzaklaştıkça sıcaklığın canlı yaşamına elverişli hale geldiği biliniyor. Sıcak su bacaları, yararlı kimyasal maddelerin salınmasını sağlayarak bazı canlı türleri için eşsiz bir yaşam alanı oluşturuyor. Nitekim son yıllarda yapılan araştırmalar, sıcak su bacalarının bulunduğu bölgelerde çok sayıda yeni canlı türünün var olduğunu gösteriyor.

Bu parçanın konusu, aşağıdakilerin hangisinde en doğru biçimde verilmiştir?

- A) Sıcak su bacalarındaki sıcaklık düzeyi
- B) Okyanuslardaki özel yaşam alanları
- C) Sıcak su bacalarının, ekosisteme etkisi
- D) Okyanuslarda yeni canlıların keşfi
- E) Sıcaklığın, canlıların yaşam koşullarına etkisi

Paragrafta Yardımcı Düşünce

ÖRNEK

Cenevre'de 1989 yılında toplanan fizikçiler, atomun yapısı üzerinde tartışırken, hiç akıllarında olmadığı, hiç düşünmedikleri halde ortaya bir ürün çıkardılar. Bu ürün, kısa sürede, her kişi ve kurumun vazgeçilmez iletişim aracı oluverdi. Dünya onunla, gerçekten küçüldü. Dünyanın farklı yerlerindeki insanlar her istediklerini onda buldular. Bilim, sanat, tarih, spor... Bu ürünün ne olduğunu hemen anlamışsınızdır. www kısaltmasıyla gösterilen Dünya İletişim Ağı, yani İnternet.

Yukarıdaki parçada internetle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) İnternette her alanda bilgi edinmek olasıdır.
- B) Başka bir amaca ulaşmak isterken ortaya çıkmıştır.
- C) Kullanımı kolaydır.
- D) İletişim alanında büyük kolaylıklar sağlamıştır.
- E) Kısa sürede dünya çapında benimsenmiştir.

ÖRNEK

Gazetecinin gözü her zaman toplumun üzerinde olmalıdır. Toplumun hiçbir kesimiyle içli dışlı olmamalı, toplumla arasında mesafe olmalıdır. Kimi zaman bazı grupların basını kendi amaçları için kullanmak, bir haberi istedikleri biçimde yazdırmak isteyeceklerini göz ardı etmemelidir. Kısaca, gazeteci, mesleğinin ahlak kurallarına göre davranmalı, olayları derinlemesine incelemeli ve tarafsız davranarak okuyucuların güvenini kazanmalıdır.

Yukarıdaki paragrafta gazeteciyle ilgili olarak aşağıdakilerin hangisinden söz edilmemiştir?

- A) Yazacağı haberin doğruluğunu araştırmasından
- B) Taraflı olmamasından
- C) İnsanlarla çok yakın ilişki kurmamasından
- D) Toplumu gözlemeye çalışmasından
- E) İlginç haberleri yakalamaya özen göstermesinden

ÖRNEK

Günümüzde, sinema endüstrisi alanında büyük harcamalar yapıldığından, oyunculara büyük sorumluluklar yükleniyor. Bu yüzden oyuncular yoğun bir baskı ve korku hissediyorlar. İşe korkuyla başlamanın, başarıyı olumsuz yönde etkilediğini söylemeye gerek yok. Film yapımcıları ise bir filmin başarısını, izleyicilerin izlenimlerinden çok, gişe getirisiyle ölçüyorlar. Oysa, bana göre bir filmin başarısı, yıllar sonra bile bizi etkileyebilmesindedir.

Bu parçaya dayanarak, sinemayla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine varılamaz?

- A) Yapımcılarla izleyicilerin beklentilerinde farklar vardır.
- B) Başarılı her film, farklı bir nitelik taşır.
- C) Çekim sırasında oyuncuları zorlamak, onlarda sıkıntı yaratır.
- D) Filmin kalıcı olması, çok kar getirmiş olmasından daha önemlidir.
- E) Günümüzde masraflı bir sanat dalı olmuştur.

ÖRNEK

Dillerin sözcükleri gökten inmemiştir, bir gereksinmeden doğmuştur. Her ulus, dilini işleyerek kendine gerekli kavramları yaratmıştır. Biz de artık iyice düşünmeden yabancı sözcüklere sarılmayalım. "Buna Türkçede ne denir?" diye düşünelim. Anlamadığımız sözcüklerin büyüüne kapılıp alacakaranlık içinde dolaşacağımıza, onların ne demek olduğunu araştıralım; ondan sonra kullanalım. Türkçesi yoksa onlara Türkçe karşılıklar arayalım. Bunu, anadili bilinciyle yapalım.

Bu parçadan aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?

- A) Diller ihtiyaçları karşılayacak biçimde gelişir.
- B) Türkçesi varken yabancı sözcük kullanılmamalıdır.
- C) Anlamını bilmediğimiz sözcükleri kullanmaktan kaçınmalıyız.
- D) Türkçe geniş bir sözcük hazinesine sahiptir.
- E) Yabancı sözcüklere Türkçe karşılıklar bulmak ulusal bir görevdir.

ÖRNEK

Dünya, güneş çevresindeki bir yıllık yolculuğu sırasında yaklaşık kırk bin ton uzay tozu topluyor. Teknik açıdan birer göktaşı olan uzaydaki toz parçacıklarının çapı, saç telinden bile küçüktür. Bu parçacıklardan kimileri saatte 240 bin km hızla hareket edebiliyor. Toplu iğne başı büyüklüğündeki bu toz tanecikleri bir uyduya ya da astronota çarptığında çok yakından ateşlenen bir tabanca mermisi etkisi yapıyor. Bu nedenle uzmanlar, uzay giysilerini ve uzaya gönderilen araçları binlerce göktaşı darbesine dayanıklı olabilecek biçimde tasarlıyor.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine değnilmemiştir?

- A) Uzay tozlarının nasıl oluştuğuna
- B) Uzay tozlarının boyutlarına
- C) Uzay tozlarının hızlarına
- D) Uzay tozlarının çarptığında ne gibi bir etki yarattığına
- E) Uzay araçlarının yapımında alınan önleme

ÖRNEK

Yazar bu yapıtında, yüreklere dokunan, yüreklerdeki telleri titreştiren bir tutum takınıyor. Sözcükleri seçerken kılı kırk yarıyor. Söyleyiş ve biçim açısından yapıta kendi damgasını vuruyor. Sözcüklerin uzak ve yakın anlamlarından ustaca yararlanıyor. Bu da anlam ve anlatım bakımından yapıtına yoğunluk kazandırıyor. Bu yoğunluk kimi yerlerde benzetmeler, karşılaştırmalarla somutlaştırılıyor.

Bu parçada sözü edilen yazarla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Yapıtını, okuru etkileyecek bir biçimde oluşturduğu
- B) Herkesin anlayabileceği yalın bir anlatımının olduğu
- C) Anlatımında çeşitli yöntemlerden yararlandığı
- D) Dili başarılı bir biçimde kullandığı
- E) Çalışmalarında çok titiz davrandığı

ÖRNEK

Onun öykü serüvenine baktığımızda, öykülerinin yükselen değil, düşen bir başarı grafiği izlediğini görürüz. İlk öykülerindeki yoğun şiirsel dil, sonrakilerde tümüyle konuşma diline dönüşür. Son iki kitabı, usta bir öykücünün elinden çıkmış, sıradan öyküler içerir. Artık özgünlük arayışları, yazma sıkıntısına dönüşmüştür. O da yazma serüvenini öyküleştirebilir. Sonuçta yazma sıkıntısı ve özgünlük arayışları, öykünün kendisi olmaya başlar. Bu kurgu ve mekaniklik ise öykülerdeki sıcaklığı, içtenliği örter.

Aşağıdakilerden hangisi, parçada konuşan kişinin, sözünü ettiği yazarla ilgili görüşleri arasında yer almaz?

- A) Öykülerinin niteliğinde zamanla zayıflama olduğu görülmektedir.
- B) Sanatındaki başarısı, çalışmalarının verimli olduğunun göstergesidir.
- C) Kimi öyküleri yetkin bir yazardan beklenmeyecek kadar basittir.
- D) Başka yazarlara benzememe gayreti, onu yenilik yaratma çabasına yöneltmiştir.
- E) Öykücülüğünün ikinci döneminde kendi yaşamından esinlenmiştir.

ÖRNEK

Akşam vapuru, adaların küçük iskelelerine teker teker uğramış, ışıkları seyrede seyrede İstanbul'a ilerliyor. Kış rüzgarıyla çalkalanan deniz yüzünden kapılar çarpıyor, iskelede, sancakta rüzgar uğulduyor. Koca vapurda bir otobüsün yarısını bile dolduracak kadar yolcu yok. Tenhaliğin keyfini çıkara çıkara sohbet ediyorlar. Adalardan İstanbul'un merkezine dönenler bu kadarcık işte. Yaz aylarında vapurları dolduran kalabalıklardan eser yok. Ne koltuğunun altına top sıkıştırmış, burunları güneşten yanmış çocuklar ne de koridorlara yaydıkları piknik örtülerine oturmuş ana babalar... Mevsim, İstanbul'un başka hiçbir yerinde bundan daha büyük söz hakkına sahip olamaz.

Bu parçayla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kişileştirmeden yararlanılmıştır.
- B) Kimi durumları yeren bir havası vardır.
- C) İkilemeler kullanılmıştır.
- D) Karşılaştırmadan yararlanılmıştır.
- E) Betimleyici anlatım ağır basmaktadır.

ÖRNEK

Roman, okurlarına birtakım incelikler, alışkanlıklar kazandırır. Okur, romandaki duymaya alışkın olmadığımız seslere kulak verirken okurların en yalnızıdır. Aileden, arkadaşlardan, gündelik uğraşlardan, her şeyden ve herkesten birkaç saatliğine de olsa uzaklaşarak kendi içine çekilir kişi bir kitabı okurken. Hele ki sarmışsa okuduğu roman, okurun gözü başka kimseyi görmez. Bu yanıyla bir "sırdaşlık"tır. İnsanın sevdiği bir romanı okurken hissettiği. Okurlar bu sırta ortak olmak için romandaki herkese zihinlerinin ve yüreklerinin kapılarını açık tutmuşlardır.

Bu parçada roman okumayla ilgili olarak aşağıdakilerin hangisinden söz edilmemiştir?

- A) Yaşamda ayırımına varılamayan gerçekleri sezdirdiğinden
- B) Okurun kendini daha iyi tanımasına olanak sağladığından
- C) Beğenilen bir romanın okur üzerindeki etkisinden
- D) Romanı gereği gibi anlayabilmek için çaba sarf edildiğinden
- E) Okurun kendini yeni bir dünyanın içinde bulduğundan

ÖRNEK

İstanbul'a bir gelişimde, uzun yıllar gitmediğim, çocukluğumun geçtiği sokağı görmek istedim. Amacım bu sokakta yürüyerek geçmişini yeniden yaşamaktı. Melih Cevdet Anday'ın, "Yarın Başka Koruda" oyununu didik didik edip incelemiş biri için bağışlanamaz bir yanlışlığın içine düştüğümü, geçmişin çok gerilerde kaldığını hemen anlayacaktım. Zaman, tanınmaz hale getirmişti Halit Ağa Caddesi'ni. Onca coşkunun, mutluluğun yaşandığı, umutların yeşerdiği çocukluğumun sokağından yalnızca buruk bir tat aldım o gün. Kırk yıl öncesine gidip köşedeki bakkaldan renkli selofan kağıdına sarılı bir muz şekeri alsam sanki gelecek mi ağzımın tadı?

Bu parçanın anlatımıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Birden çok duyuya seslenilmiştir.
- B) Birinci kişili anlatıma başvurulmuştur.
- C) Öznellik söz konusudur.
- D) Tanımlamalardan yararlanılmıştır.
- E) Sözde soru cümlesine yer verilmiştir.

ÖRNEK

Bir süredir öyküler yazmayı deniyordum. Bunları kitaplaştırmak gibi bir amacım yoktu. Akşam bilgisayarın başına geçip öykülerimi yazarken hayal dünyasında gezinmek, günlük yaşamın yavanlığından kurtulmak istiyordum. Onu yaptım. Böyle yaptığımda sabahları daha mutlu, daha çok şey öğrenme isteğiyle uyanıyordum. Kendi kendime yetiyordum yani. Bir de zamanın olgunlaştırmasına bıraktım öykülerimi, hemen kitap olsun istemedim.

Bu parçada konuşan kişi, öykücülüğü ve öyküleriyle ilgili olarak aşağıdakilerin hangisine değmemiştir?

- A) Yazmanın kendi üzerindeki olumlu etkilerine
- B) Yazmaya başlarkenki amacına
- C) Yazmanın haz veren, çekici bir iş olduğuna
- D) Neden hemen kitaba dönüştürmediğine
- E) Yayımlamada hangi sıkıntılarla karşılaştığına

ÖRNEK

Yıllardır dergilerde öykü ve yazılarıyla yer almasına karşın yazdıklarının kitaplaşmasını uzun süre bekleyen bir yazar. İyi bir yazar olmanın öncelikle iyi bir "bekleyici" olmaktan geçtiğini bilen biri. Bu ilk kitabının kapak tasarımı kusursuz. Yetkin bir dille ve özenle insanın dünyasına eğilen, başkalarının görmezlikten geldiği kalp yaralarını şefkatli bir elin dokunuşu gibi işleyen; dostluğu, sevgiyi, insanı bir anda mutlu eden küçük ayrıntıları kendine has üslubuyla anlatan bir yapıt. Bu yönüyle okuyucuyu, kitabı uzun süre elinden bırakamayacağı bir zaman dilimine sürüklüyor. Sıradan insanların hayatlarındaki sıradan sorunları, yaşamsal kaygılarını öykülerine taşıırken sanatlı, süslü söyleyişlerden uzak duruyor.

Bu parçada, sözü edilen yazarla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine değnilmemiştir?

- A) İşini yaparken titizlik gösterdiğine
- B) Okurunu derinlemesine etkilediğine
- C) Duygusallığa önem verdiğine
- D) Anlatımda yoğunluğu yeğlediğine
- E) Günlük yaşamla ilgili incelikler üzerinde durduğuna

Düşüncenin Akışını Bozan Cümle

ÖRNEK

(I) Edirne'ye bir darüşşifa kazandırmak amacıyla Sultan II. Bayezid Külliyesi yapılmıştır. (II) Temeli 1484 yılında atılan külliye, 1488 yılında hizmete açılmıştır. (III) Külliye; darüşşifa, tıp medresesi, tabhane, cami, imaret ve köprüden oluşmaktadır. (IV) Evliya Çelebi, Seyahatname'sinde bu külliye hakkında bilgi vermektedir. (V) Külliye'nin hamamı, değirmeni, su deposu, sıbyan mektebi; mehterhane, muvakkithane gibi bölümleri de vardır.

Parçada numaralandırılmış cümlelerden hangisi düşüncenin akışını bozar?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

ÖRNEK

(I) Karadeniz'in dokusunda nisan ayının gelişı heyecanla beklenir. (II) Bu heyecan baharın gelişinden çok, guguk kuşunun gelişinden kaynaklanır. (III) Guguk kuşuna Çayeli'nde kukudi, Arhavi'de guguli adı verilir. (IV) Bugünlerde anne babalar çocuklarına erken kalkmalarını ve kahvaltılarını bir an önce yapmalarını öğütler. (V) Çünkü bu yöredeki inanışa göre, guguk kuşu öttüğünde kahvaltısını yapmamış olan çocuk, kuşa yenilmiş olur ve zayıflayarak hastalanabilir.

Parçada numaralandırılmış cümlelerden hangisi düşüncenin akışını bozar?

A) I.

B) II.

C) III.

D) IV.

E) V.

ÖRNEK

(I) 18. yüzyıl ortalarında Rusya’da ortaya çıkan semaverin adı, Rusça’da ‘‘samo’’ (kendi) ve ‘‘varit’’ (kaynatmak) sözcüklerinden gelir. (II) Güzel ay demleyebilmek için, kullanılacak suyun da iyi olması gerekir. (III) İlk semaver üretim atölyesi Rusya’nın güneyinde bulunan Turla’da, metal ustası İvin Lisitsin tarafından kurulmuştur. (IV) Semaver, 19. yüzyılın ikinci yarısında bakır, gümüş, demir veya Tula çeliğinden yapılırdı. (V) Rusya’dan Anadolu’ya Osmanlı İmparatorluğu zamanında gelen semaver, burada metallerden de yapılmaya başladı.

Parçada numaralandırılmış cümlelerden hangisi düşüncenin akışını bozar?

A) I.

B) II.

C) III.

D) IV.

E) V.

ÖRNEK

(I) Çeşitli ülkelere kıyısı olan Karadeniz, yaklaşık 5000 yıldır yoğun ticari ve kültürel etkinliklere sahne olmuştur. (II) Karadeniz'in Türkiye kıyıları, siyasi ve ekonomik açıdan stratejik bir konumdadır. (III) Tarihi bu kadar eskiye gitmesine karşın, Karadeniz'in geçmişine ışık tutacak arkeolojik çalışmalar yeni yeni başlıyor. (IV) Çünkü geçen yüzyılda siyasi rekabet, bilimsel çalışmalar için gerekli ortamın oluşmasını engelliyordu. (V) Bu yüzden, Karadeniz çevresi arkeologların üzerinde az durdukları bölgelerden biriydi.

Parçada numaralandırılmış cümlelerden hangisi düşüncenin akışını bozar?

A) I.

B) II.

C) III.

D) IV.

E) V.

ÖRNEK

(I) Tarihi özellikleri korunmuş saray, köşk ya da konaklardan herhangi birine girdiğinizde, pek çok değerli eşyanın yanında, bir çini soba karşılar sizi. (II) Sanki, işlevinin, bulunduğu yeri ısıtmaktan çok daha fazla olduğunu ima eder gibidir. (III) Türkiye’de kaloriferin yaygınlaşmasından önce sobaların yanı sıra ocak ve mangallar kullanılırdı. (IV) Yalnızca kış aylarında gürüldeyip yaz aylarında yan gelip yatılsa da o, bütün eşyaların efendisidir sanki. (V) Sedef kakmalı dolaplar, büyük Çin vazoları, şıkır şıkır kristal avizeler, yanmaya hazır gümüş şamdanlar ve yerlere serilmiş güzelim Hereke halılarının yanında insanın içini en çok o ısıtır.

Parçada numaralandırılmış cümlelerden hangisi düşüncenin akışını bozar?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

ÖRNEK

(I) Toros Dağları'nın sarp kayalıklarında sesi yankılanan çağlayanlardan biri Antalya yakınlarındaki Uçansu'dur. (II) Silyon antik kenti, Töngüçlü, Tekke, Hasdümen ve Pınargözü köyleri görülmeye değer güzelliktedir. (III) Çağlayana giden yol, kurumuş dere yataklarından, dar patikalardan, çam ormanlarından geçer. (IV) En son girdiğiniz orman yolu çağlayanın döküldüğü yerde bir kayalığın önünde son bulur. (V) Suların düştüğü yerdeki çürümüş ağaç köklerinin garip şekilleri ürkütücü olsa da özgürlük hissi sizi sarar.

Parçada numaralandırılmış cümlelerden hangisi düşüncenin akışını bozar?

A) I.

B) II.

C) III.

D) IV.

E) V.

ÖRNEK

(I) Alibeyköy Baraj Gölü, geçtiğimiz yıllarda kuraklık yüzünden tamamen susuz kalmıştı. (II) Çevresiyse araba kullanmayı öğrenmek isteyenler için ideal bir parkura dönüşmüştü. (III) Son dönemlerdeki yağışlarla, bu baraj gölü nihayet suya kavuştu. (IV) Yağışların azlığı ve yer altı sularının bilinçsiz kullanımı İstanbul ve diğer iller için önemli bir tehdit. (V) Alibeyköy Barajı'nın yüzü şimdilik gülüyor ama su kaynaklarının dikkatli kullanılması gerektiği hiç unutulmamalı.

Parçada numaralandırılmış cümlelerden hangisi düşüncenin akışını bozar?

A) I.

B) II.

C) III.

D) IV.

E) V.

ÖRNEK

(I) Her çocuk küçükken mahalle arasında top oynamıştır. (II) Topunun, yanlışlıkla komşunun camını kırmasını korkuyla ve fal taşı gibi açılmış gözlerle izlemiştir. (III) Bu durumda genellikle komşu amca ya da teyze, dökülen gözyaşlarına aldırmadan topu patlatır. (IV) Böylece oyun, komşunun azarlayan sözleriyle biterdi: “Okuyup adam olacağınıza, sabahtan akşama kadar top peşinde koşuyorsunuz!” (V) Halbuki çocukluk çağı oyun çağıdır. (VI) Tabii derslerine hiç çalışmayan çocuklar da vardır. (VII) Komşunun bunu bilmemesi değil, topu patlatma zevkini (!) tatmak istemesi buna neden olmaktadır.

Parçada numaralandırılmış cümlelerden hangisi düşüncenin akışını bozar?

A) II.

B) III.

C) IV.

D) V.

E) VI.

ÖRNEK

(I) Kars'tan 07.10'da kalkan Doğu Ekspresi, iki saat sonra Sarıkamış'tan geçiyor. (II) Düdüğü, beyaz kış sessizliğine bürünmüş coğrafyada çınlayan bu trenin yolu çok uzun, Haydarpaşa'ya varmasına neredeyse 40 saat var. (III) Kars Tren Garı'ndaki Alman yapımı buharlı lokomotif, bir dönemin hatırasını yaşıyor. (IV) Yaklaşık 2000 km yol kat edip Kars'ı İstanbul'la birleştiren Doğu Ekspresi'nin, demir yolu ulaşımında ayrı bir yeri var. (V) Aştığı mesafenin uzunluğu, güzergahı boyunca ağırladığı yüzlerce yolcu ve taşıdığı hikayelerin çeşitliliği onu özel kılıyor.

Parçada numaralandırılmış cümlelerden hangisi düşüncenin akışını bozar?

A) I.

B) II.

C) III.

D) IV.

E) V.

ÖRNEK

(I) Kimileri “Victor Hugo şiirlerini yazarken 40000 sözcük kullanmıştır; Türkçe’yi en zengin kullanan Yaşar Kemal’in romanları 3500 sözcüğü bile geçmez.” görüşünü savunur. (II) Bu görüş, Türkçenin Fransızcaya oranla daha az sözcük içermesi nedeniyle doğru olabilir. (III) Ne var ki bu durum, Türkçenin daha yetersiz olduğu anlamına gelmez. (IV) Yapıtlarını ortaya koyarken hakim oldukları bir yabancı dili tercih eden yazarlarımızı anlayabiliyorum. (V) Çünkü Türkçe, az sözcükle çok şey anlatabilen bir dildir.

Parçada numaralandırılmış cümlelerden hangisi düşüncenin akışını bozar?

A) I.

B) II.

C) III.

D) IV.

E) V.

Paragrafı Bölme

ÖRNEK

(I) Martılar, sabahları kıyıda sıralanıp güneşin doğmasını beklerler. (II) Çünkü güneş doğduğunda, denizin dibindeki balıklar su yüzüne çıkarlar. (III) Martılar çığlık çığlığa, bir şölen havasında denize doğru uçarlar. (IV) Sonra da doğanın kendilerine sunduğu bu ziyafetin tadına varırlar. (V) Denizdeki balığı kuruttuğumuz için, temel besini balık olan martılar şimdilerde deniz kıyılarını bırakıp kentin içlerine doğru göç ediyorlar. (VI) Nice şiirlere, şarkılara, öykülere konu olmuş bu soylu hayvanın sokak aralarındaki çöp tenekelerini karıştırması ne hazindir!

Bu parça iki paragrafa ayrılmak istense, ikinci paragraf numaralandırılmış cümlelerin hangisiyle başlar?

A) II.

B) III.

C) IV.

D) V.

E) VI.

ÖRNEK

(I) Yazıda öne sürülen bir görüşü açmak, geliştirmek için başvuru olan yollardan biri de alıntı yapmaktır. (II) Alıntı, bir sav ya da düşüncenin, o alanda yetkili bir kimsenin söylediği ya da yazdığı bir sözle pekiştirilmesidir. (III) Sözün uzunluğuna göre, bir cümle ya da parça olabilir. (IV) Yerinde ve gerektiği biçimde yapıldığında yazılanlara inandırıcılık kazandırır. (V) Alıntı yaparken, bunun bize ait sözler olmadığını belirtmemiz gerekir. (VI) Bu nedenle, alıntıyı olduğu gibi aktarmalı ve tırnak içinde vermeliyiz. (VII) Doğal olarak, kimden aldığımızı yazmayı da unutmamalıyız.

Bu parça iki paragrafa ayrılmak istense, ikinci paragrafın kaç numaralı cümleyle başlaması en uygundur?

A) II.

B) III.

C) IV.

D) V.

E) VI.

ÖRNEK

(I) İbn-i Sinâ, her şeyden önce bir hekimdir ve bu alandaki çalışmalarıyla tanınmış, tıpla ilgili yazdığı birçok kitaptan özellikle kalp-damar sistemiyle ilgili olanlar dikkati çekmiştir. (II) İbn-i Sinâ dendiğinde önce aklımıza, onun adıyla özdeşleşmiş ve Batı ülkelerinde 16. yüzyılın, Doğu ülkelerindeyse 18. yüzyılın başlarına kadar okunmuş olan El-Kânun Fit-Tıp adlı yapıtı gelir. (III) Beş kitaptan oluşan bu ansiklopedik yapıtta, konuları sistematik bir biçimde incelemiştir. (IV) İbn-i Sinâ, tıp ve cerrahiye iki ayrı disiplin olarak değerlendiren ve cerrahi tedavinin sağlıklı olarak yürütülebilmesi için anatominin önemini tarihte ilk defa vurgulayan bilim adamıdır. (V) Hayati tehlikenin çok yüksek olması nedeniyle pek gözde olmayan cerrahi tedaviyle ilgili örnekler vermiş ve ameliyatlarda kullanılmak üzere bazı aletler önermiştir. (VI) Önerdiği bu aletler günümüzde kullanılanlara öncülük etmiştir.

Bu parça iki paragrafa ayrılmak istense ikinci paragraf hangi cümleyle başlar?

A) II.

B) III.

C) IV.

D) V.

E) VI.

ÖRNEK

(I) İlk deniz fenerleri, üzerinde ateş yanan alçak kulelermiş. (II) Bu tarz fenerlerin ilk olarak ne zaman yapıldığı bilinmiyor. (III) Fakat günümüzdekine benzer ilk deniz fenerinin MÖ 7. yüzyılda, Çanakkale Boğazı'nda, o zamanki adıyla Sigeum Burnu'nda yer aldığı tarihi belgelerle kanıtlanmıştır. (IV) Bugün Çanakkale'de ayakta kalan en eski deniz feneri Mehmetçik Feneri'dir. (V) Bu fener 1856 yılında Fransızlar tarafından yapılmıştır. (VI) Mehmetçik Feneri, Ege Denizi'nden Çanakkale Boğazı'na girişte, Trakya'nın Gelibolu Yarımadası'ndaki en uç noktasında, çok önemli bir yerde bulunmaktadır.

Bu parça iki paragrafa ayrılmak istense ikinci paragraf hangi cümleyle başlar?

A) II.

B) III.

C) IV.

D) V.

E) VI.

ÖRNEK

(I) Yetmiş yıldır Türkçe konuşuyor, elli yıldan beri de dille uğraşıyorum. (II) Ama belirtmeliyim ki bugüne kadar düşünürlerin, özellikle de dil bilimcilerin çabalarıyla aydınlatılabilen ilginç niteliklerinin yanında dilin gizleri, büyüğü bütünüyle gün ışığına çıkarılabilmiş değildir. (III) Tıpkı bütün özellikleriyle hala aydınlatılmamış olan beyin gibi. (IV) Bu kitapta okurlar, bugüne kadar dilin ortaya çıkan yönlerinden büyükçe bir bölümünü özet olarak bulacaklar, ayrıca yazarın kendi saptamalarını okuyacaklar. (V) Kitap, bir yandan dil bilim konularını herkese seslenecek bir biçimde ele almak, bir yandan da dil bilim öğrencilerine, bu alanda çalışanlara ve dile ilgi duyan kimselere yararlı olmak için hazırlanmıştır. (VI) Bu nedenle kitabın sonunda, yararlanılan bütün yayınların değil bazı ana kaynakların verilmesi yoluna gidilmiş, okurun, çoğunluğu yabancı bir yığın akım ve araştırmacının adıyla karşı karşıya kalmadan başlıca konulara ve ana kavramlara ulaşması yeğlenmiştir.

Bu parça iki paragrafa ayrılmak istense ikinci paragraf hangi cümleyle başlar?

A) II.

B) III.

C) IV.

D) V.

E) VI.

ÖRNEK

(I) Minyatür, anlatımı, kompozisyonu, renkleri, çağa ve bulunduğu yöreye göre değişiklikler gösteren, büyülerken dünden de haberdar olmamızı sağlayan bir sanattır. (II) Minyatür sanatı, kimi zaman askeri zaferleri, kimi zaman siyasi, sosyo-kültürel yaşamı, kimi zamansa padişahların özelliklerini konu edinirdi. (III) Eskiden, yaşanmış bir olay, tarihçi tarafından anlatılır, minyatörcü tarafından resmedilirdi. (IV) Böylece eserin gerçekte bağlantısı sağlanır, tarihi değeri artardı. (V) Türk minyatür sanatı, teknikleri, renkleri, çizim ve motifleri bakımından diğer İslam ülkeleri minyatürlerinden ayrılır. (VI) Anlatım tarzı açık ve gerçekçidir. (VII) Nigarî, Nadirî, Levnî, Nakkaş Osman ve Matrakçı Nasuh, eserleri bugüne kadar ulaşan ve Türk minyatür sanatının en güzel örneklerini veren ünlü ustalardır.

Bu parça iki paragrafa ayrılmak istense ikinci paragraf hangi cümleyle başlar?

A) II.

B) III.

C) IV.

D) V.

E) VI.

ÖRNEK

(I) Antik Dönem’lerde, çok güzel ve bereketli bir bölgede kurulan, birlik ve beraberlik içinde yaşayan, komşularıyla iyi geçinen, haklının yanında olan, sürekli bir şeyler ortaya koyan, çalışkan ve dürüst insanların ülkesi olan Karya, “Dağların Ülkesi” olarak ünlenmişti. (II) Bugünkü Muğla ilinin tamamını ve Aydın ilinin bir kısmını kapsıyordu. (III) Ülkenin kuzeyinde sınır oluşturan dağlar yüzünden dışarıya kapalı bir coğrafyada yer almıştı. (IV) Dinine çok bağlıydı Karyalılar. (V) Her yıl belli zamanlarda kutsal merkezlerinde toplanır, tanrılarına tapınırlardı. (VI) Karyalılar için en kutsal yerse baş tanrı Zeus’a adanan Labranda’ydi.

Bu parça iki paragrafa ayrılmak istense ikinci paragraf hangi cümleyle başlar?

A) II.

B) III.

C) IV.

D) V.

E) VI.

ÖRNEK

(I) İhtiyaç duyduğumuzda parmaklarımızın uçları birer ışıldak gibi yanıp sönseydi ne kadar pratik olurdu değil mi? (II) Karanlıkta çantamızda evimizin anahtarını ararken, yolumuzu bulmaya çalışırken ya da en kötüsü elektrikler kesildiğinde karanlığın ortasında öylece kalakalmışken fener gibi yanan parmak uçlarımızın olması ne çok işimize yarardı. (III) Her ne kadar bizler kendi ışığımızı kendimiz üretemesek de bazı canlılar biyolüminesans denilen kimyasal tepkime sonucunda kendi ışıklarını yayıyor. (IV) Ateş böcekleri, fener balığı, ahtapotlar, mercanlar bunlardan bazıları. (V) Peki bu canlıların kendi ışıklarını üretmesini ve yaymasını sağlayan şey nedir? (VI) Bunun yanıtı enerji. (VII) Çoğumuzun bildiği gibi kimyasal enerji, ısı olarak açığa çıkabilir, tıpkı yediğimiz besinlerin vücut ısısına dönüşmesi gibi. (VIII) Biyolüminesans canlılarda ise kimyasal enerji, ışık olarak açığa çıkıyor.

Bu parça iki paragrafa ayrılmak istense ikinci paragraf hangi cümleyle başlar?

A) II.

B) III.

C) IV.

D) V.

E) VI.

ÖRNEK

(I) Hani çok seven insanlar vardır. (II) Bir kere, ben onlardan değilim; hatta soğuk, itici, hırçın, uzak durulması gereken biri olarak değerlendiriliyor olabilirim. (III) Ama en azından adalet, dürüstlük ve saygı yönünden yüksek puan aldığımı sanıyorum. (IV) Yanımda çalışanlar da bu yüzden bana saygıda kusur etmezler. (V) İnsanın adil davranabilmesi için önce sevilmemeyi göze alması gerekir. (VI) Adil olduğunuzda sizi kimileri sevmeyebilir ama bir süre sonra herkes size güvenir.

Bu parça iki paragrafa ayrılmak istense ikinci paragraf hangi cümleyle başlar?

A) II.

B) III.

C) IV.

D) V.

E) VI.

ÖRNEK

(I) Yapılan binlerce araştırmaya karşın, beynimizin nasıl çalıştığını hala kimse tam olarak anlayabilmiş değil. (II) Bilim insanlarının ortak düşüncesi, vücudumuzun, beyni oluşturan milyarlarca minik sinir hücresi tarafından yönetildiği yönünde. (III) Yani her hareketimiz, duygu ve düşüncemiz bir sinirden ötekine aktarılan sinyallerle gerçekleşmekte. (IV) Ayrıca sinir hücreleri arasındaki bu sinyaller sayesinde birçok elektronik aleti de kullanabiliyoruz. (V) Uzmanlar beynin her iki bölümünün işlevlerinin uyum içinde olduğu konusunda anlaştılar. (VI) Buna ek olarak her bölümün kendine özgü fiziksel aktiviteleri olduğunu ve öğrenme sürecinde farklı işlevlerinin bulunduğunu belirttiler.

Bu parça iki paragrafa ayrılmak istense ikinci paragraf hangi cümleyle başlar?

A) II.

B) III.

C) IV.

D) V.

E) VI.

ÖRNEK

(I) İnsanoğlunun tarih boyunca en büyük korkularından biri olmuş kuraklık. (II) İmparatorluklar yıkılmış, savaflara yol açmış, göçlere neden olmuş. (III) Kısacası insanoğlunun yaşamını alt üst etmiş, içinden çıkılmaz sorunlar yaratmıştır. (IV) Günümüz Mısır'ına baktığımızda ilginç bir durumla karşılaşyoruz. (V) Burada kuraklık, gerçek bir nimete dönüşmüş. (VI) Kurak çöllerin erişilmezliği, buradaki birçok tarihi eseri yok olmaktan kurtarmış. (VII) Nem olmadığı için yapılar, içlerindeki duvar kabartmaları, resimler, ahşap, saz gibi organik maddelerle yapılan nesneler, binlerce yılı aşp günümüze ulaşmış. (VIII) Üç bin yıl önce kral mezarına yerleştirilmiş hurma, binlerce yıl öncesinin ahşap su değirmeni zamana direnmeyi başarmış.

Bu parça iki paragrafa ayrılmak istense ikinci paragraf hangi cümleyle başlar?

- A) III. B) IV. C) V. D) VII. E) VIII.

ÖRNEK

(I) Bağ bozumu mevsimindeyiz, bütün köylüler heyecanlı bir telaş içinde. (II) Olgunlaşan üzümler bağlardan özenle toplanmış, kasalara doldurulmuş. (III) Hasadı yapılan bu üzümleri köylüler en yakındaki işletmeye götürüyor. (IV) Köylüler acele ediyor, üzümler bozulmadan, değerini yitirmeden işlensin istiyor. (V) Bağ bozumunun tarihin Anadolu topraklarında altı bin yıl öncesine dek uzandığı biliniyor. (VI) Üzümün o zamandan günümüze kadar Anadolu'da yeşeren tüm uygarlıklarda ne denli önemli olduğunu, bize o günlerden kalan kabartmalar, heykeller, efsaneler anlatıyor.

Bu parça iki paragrafa bölünmek istenirse ikinci paragraf numaralandırılmış cümlelerden hangisiyle başlar?

A) II.

B) III.

C) IV.

D) V.

E) VI.

Yer Deęiřtirme

ÖRNEK

- I. Zamanı ölçmek amacıyla çalışmalar yapan eski Mısırlıların oluşturdukları takvimde güneş yılı esas alınmıştı.
- II. Çünkü, Nil Nehri'nin büyük zararlara yol açan taşkınları genellikle o güne rastlıyordu.
- III. Ancak bu takvim, güneşin yıllık hareketinin değil, Sirius yıldızının gökte görüldüğü günün gözlemlenmesinden doğmuştu.
- IV. Uzun yılların gözlemleri sonunda taşkınların 365 günde bir tekrarlandığı saptandı ve bu süre, yıl uzunluğu olarak kabul edildi.
- V. Yıl da 30'ar günlük 12 aya bölündü ve artan beş gün bayram günü sayıldı.

Numaralandırılmış cümlelerden bir paragraf oluşturulmak istenirse hangilerinin yerlerinin değiştirilmesi gerekir?

A) I ile III

B) II ile III

C) II ile IV

D) III ile IV

E) IV ile V

ÖRNEK

- I. Doğal çevreyi ve yaban hayatı korumanın yollarından biri, milli parklar oluşturmaktır.
- II. İlk kez 1800'lerin sonunda Amerika Birleşik Devletleri'nde ortaya çıkan milli park kavramı, diğer ülkelerde olduğu gibi Türkiye'de de benimsendi.
- III. Deniz milli parklarının kurulması konusundaki çalışmalar ise 1999 yılında sonuç verdi.
- IV. Daha sonra 1956'da gerekli yasanın çıkarılmasıyla milli parklar kurulmaya başlandı.
- V. Türkiye'de önce, art arda doğal hayatı korumaya yönelik yasalar çıkartıldı.

Numaralandırılmış cümlelerden bir paragraf oluşturulmak istenirse hangilerinin yerlerinin değiştirilmesi gerekir?

A) I ile III

B) I ile IV

C) II ile IV

D) III ile V

E) IV ile V

ÖRNEK

- I. Halep kentini gezerken Tembeller Pazarı denilen pazara uğruyoruz.
- II. Sebze ve meyvelerin tümü soyularak satıldığından, buraya bu ad verilmiş.
- III. Pazardan sonra, kaleyi de gezdik.
- IV. Soyulmuş sarımsağın bile kiloyla satıldığı bu pazarda fiyatlar çok ucuz.
- V. Burası Hititlerden kalma bir tapınakken daha sonra Romalılar ve Eyyubiler tarafından kale olarak kullanılmış.

Numaralandırılmış cümlelerden bir paragraf oluşturulmak istenirse hangilerinin yerlerinin değiştirilmesi gerekir?

A) I ile III

B) I ile V

C) II ile IV

D) III ile IV

E) IV ile V

ÖRNEK

- I. Cenevre, tarih boyunca Avrupa'nın barbar kavimlerinin sayısız saldırısına uğramış.
- II. "Escalade", surların savunması anlamına geliyor.
- III. Bu direniş sonrası kazanılan zafer, her yıl 11 Aralık'ta "Escalade Günü" olarak kutlanıyor.
- IV. Kent, 1602 yılında Savoy Düklüğü'ne karşı güçlü bir direniş göstermiş.
- V. Bu savunmayı kutlamak için geçit törenleri, maskeli balolar gibi etkinlikler düzenleniyor.

Numaralandırılmış cümlelerden bir paragraf oluşturulmak istenirse hangilerinin yerlerinin değiştirilmesi gerekir?

A) I ile III

B) II ile IV

C) III ile IV

D) III ile V

E) IV ile V

ÖRNEK

- I. Bozcaada'nın dar gibi görünüp aralarına girdikçe genişleyen sokakları da bu kuralı doğrular biçimde ada bilmecesinin elemanlarını oluşturur.
- II. Sanki kentin bilmecesi orada çözülecekmiş gibi gelir bana.
- III. Çoğu kez de bu doğru çıkar ve bilmece çözümlüverir sokak içlerinde, evlerin duvarlarında, kaldırımlarda yürüyenlerin bakışlarında.
- IV. Gittiğim her kentte sokak araları hep ilgimi çekmiştir.
- V. Elbette, bu bilmecenin önemli öğeleri olan iki katlı Bozcaada evleriyle bunları taçlandıran begonvilleri, boru çiçeklerini de unutmamak gerek.

Numaralandırılmış cümlelerden bir paragraf oluşturulmak istenirse hangilerinin yerlerinin değiştirilmesi gerekir?

A) I ile II

B) I ile IV

C) II ile III

D) III ile IV

E) III ile V

ÖRNEK

- I. Yaklaşık dokuz bin metrekarelik bir alana kurulmuş olan Jeoloji Parkı, belli bir ölçekte küçültülmüş bir Türkiye haritasından oluşuyor.
- II. Böylece ziyaretçiler hem Türkiye'nin coğrafi ve jeolojik yapısı hakkında bilgi edinebiliyorlar hem de açık havada güzel bir gezinti yapma olanağı buluyorlar.
- III. Bunların yanı sıra, belli başlı yanardağlar, büyük fay hatları da yer alıyor.
- IV. Bu fay hatlarında meydana gelmiş olan büyük depremler tarihleriyle belirtilmiş.
- V. Bu haritada ülkenin coğrafi özellikleri, önemli jeolojik yapıları, madenleri, endüstri ve enerji ham maddeleri, yer aldığı bölge üzerinde tanıtılıyor.

Numaralandırılmış cümlelerden bir paragraf oluşturulmak istenirse hangilerinin yerlerinin değiştirilmesi gerekir?

A) I ile II

B) I ile V

C) II ile III

D) II ile V

E) III ile IV

ÖRNEK

- I. İlk denizciler kıyıları izleyerek yolculuk yaptıklarından haritaya gereksinim duymuyorlardı.
- II. Yaklaşık 1275'te yapılan ve Piza'da bulunduğu için Piza Haritası olarak anılan bir başka harita da günümüze kadar korunabilmiş eski denizcilik haritalarından biridir.
- III. 1270'te 8. Haçlı Seferi'ne katılan Fransa Kralı'na sunulan harita, bilinen ilk denizcilik haritasıdır.
- IV. Manyetik pusulanın icadından sonra açık denizlere yolculuk yapma olanağı doğdu ve denizcilik haritaları yapılmaya başladı.
- V. Bugün Paris'teki Ulusal Kütüphane'de bulunan Piza Haritası, koyun derisi üstüne elle yapılmıştır ve bütün Akdeniz'i gösterir.

Numaralandırılmış cümlelerden bir paragraf oluşturulmak istenirse hangilerinin yerlerinin değiştirilmesi gerekir?

A) I ile II

B) II ile IV

C) II ile V

D) III ile IV

E) IV ile V

ÖRNEK

- I. 14 Temmuz 1889'da altı yüze yakın askerleriyle birlikte İstanbul'dan yola çıkan Ertuğrul Fırkateyni'yle birçok hediyenin yanı sıra II. Abdülhamid'in Japon İmparatoru'na armağanı olan mücevherli imtiyaz nişanı da Japonya'ya gönderildi.
- II. 15 Eylül 1890 günü Yokohama Limanı'ndan ayrılan gemi üç gün sonra korkunç bir tayfuna yakalandı ve battı.
- III. Osmanlı heyeti için resmi kabul törenleri yapıldı ve ziyafetler verildi.
- IV. Aylar süren zorlu bir yolculuktan sonra 7 Haziran 1890 günü Yokohama Limanı'na demir atan Ertuğrul Fırkateyni'nin komutanı Osman Paşa, Padişah'ın hediyelerini İmparator'a sundu.
- V. Kara haber önce Tokyo'ya, oradan da İstanbul'a ulaştı; iki ülke günlerce yas tuttu.

Numaralandırılmış cümlelerden bir paragraf oluşturulmak istenirse hangilerinin yerlerinin değiştirilmesi gerekir?

A) I ile II

B) I ile III

C) II ile III

D) II ile IV

E) IV ile V

ÖRNEK

- I. Genellikle erken kalkarım, çünkü önümde çay içip gazete okuyabileceğim, yürüyüş yapabileceğim birkaç saatim olsun isterim.
- II. Uzun, düzenli sokakları, bir örnek bloklarıyla insana Ankara'yı anımsatan Levent, bu saatlerde Başkent'i ne kadar sevdiğimi ve özlediğimi de hep hatırlatır bana.
- III. Bu birkaç saat, benim Levent'te olmayı, burada yaşamayı sevdiğim saatlerdir.
- IV. Bir daha geri dönmeyecek yakınlarımın ve gençliğimin kentini bir an düşünür, yaklaşan hüznü hissederim.
- V. Neyse ki, parkta bebek gezdiren, yürüyüş yapan genç kadınlar yanımdan geçer ve varlıklarıyla yaşamın ne kadar mucizevi olduğunu düşündürürler bana.

Numaralandırılmış cümlelerden bir paragraf oluşturulmak istenirse hangilerinin yerlerinin değiştirilmesi gerekir?

A) I ile II

B) I ile III

C) II ile III

D) II ile IV

E) IV ile V

ÖRNEK

- I. İlk televizyon uzaktan kumandasını 1950 yılında ‘Zenith Radio Corporation’ adlı bir şirket piyasaya sürdü.
- II. ‘‘Lazy Bone’’ adı verilen bu kumanda, televizyonun kanallarını değiştirebiliyordu ancak kablosuz değildi.
- III. Televizyon ekranının her bir köşesine yerleştirilen dört tane fotosel aracılığıyla kablodan kurtarılan bu kumanda, güneşli günlerde sorun yaratabiliyordu, çünkü güneş ışığı kanalların kendiliğinden değişmesine neden oluyordu.
- IV. Mühendis Eugene Polley 1955 yılında ilk kablosuz uzaktan kumandayı yaptı.
- V. Bu kumanda çok yer kaplayan bir kabloyla televizyona bağlıydı, bu da kabloya sık sık ayağı takılan tüketicinin hoşuna gitmiyordu.

Numaralandırılmış cümlelerden bir paragraf oluşturulmak istenirse hangilerinin yerlerinin değiştirilmesi gerekir?

A) I. ve IV.

B) II. ve III.

C) III. ve IV.

D) III. ve V.

E) IV. ve V.

ÖRNEK

- I. Tarihte su altı dünyasının keşfinin, Büyük İskender'le başladığı bilinir.
- II. Hava sorununun çözümü araçların daha derinlere inmesini sağlamış, ancak bu kez de derinlere indikçe artan basınç, karşılaşılan yeni bir sorun olmuştur.
- III. Deniz altına indirilen bir araca hava pompalama fikriyse ünlü İngiliz astrofizikçi Edmond Halley'e aittir ve bu keşfin tarihi 1690'dır.
- IV. Tarihi kayıtlar MÖ 4. yüzyılda Büyük İskender'in camdan bir kabin yaptırdığını ve su altına indiğini yazar; ama araçtaki oksijen sorunu nedeniyle dalış, çok sığ sularda ve kısa süreli olmuştur.
- V. Bu sorun, küre biçimli denizaltı araçlarının bulunmasıyla çözülmüş ve küre üzerinde her noktada eşit dağılan basınç, daha derinlere inmenin yolunu açmıştır.

Numaralandırılmış cümlelerden bir paragraf oluşturulmak istenirse hangilerinin yerlerinin değiştirilmesi gerekir?

- A) I. ve IV. B) II. ve III. C) II. ve IV. D) III. ve V. E) IV. ve V.

ÖRNEK

- I. Havacılık tarihinde başarıyla uçan ilk uçağı Wright kardeşler yaptı.
- II. Bu saptamadan sonra ürettikleri Flyer adlı ilk uçak 17 Aralık 1903 tarihinde ABD'nin North Carolina eyaletinde havalandı.
- III. Wright kardeşler, planörle yaptıkları ön çalışmalar sırasında ortaya çıkan sorunları incelediler; başarılı bir uçuşun temel koşulunun denge olduğunu belirlediler.
- IV. Flyer ile aynı gün dört uçuş yapan kardeşlerin en uzun uçuşları 59 saniye sürdü ve 26 metrelik bir uzaklığı aştı.
- V. 1905 yılına gelindiğinde ise artık 38 dakika uçabiliyorlardı.

Numaralandırılmış cümlelerden bir paragraf oluşturulmak istenirse hangilerinin yerlerinin değiştirilmesi gerekir?

- A) I. ve II. B) I. ve IV. C) II. ve III. D) III. ve V. E) IV. ve V.

Paragraf Oluşturma

ÖRNEK

- I. Kuruluř amacı, Osmanlı donanmasına yelken bezi ve halat üretmekti.
- II. Ancak bir süre sonra Akdeniz ticari ve askeri gemicilięi buharlı gemilerin egemenlięine girdi.
- III. İplikhane-i Amire, 19. yüzyılın ilk yarısına damgasını vuran devlet merkezli sanayileşme politikasının ilk fabrikasıdır.
- IV. Bu ani değişimin ardından 1830'ların başında bu fabrikada, devlete ait öteki tekstil fabrikalarının ihtiyacını karşılamak amacıyla iplik eğrilmeye başlandı.
- V. Bu yüzden Osmanlı'nın yelken ve halat ihtiyacı birdenbire azaldı.

Yukarıdaki cümleler anlamlı bir bütün oluşturacak biçimde sıralandığında, hangisi baştan üçüncü olur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

ÖRNEK

- I. Resimden anlamak, Leonardo'nun deyişiyile, zihinsel bir etkinliktir.
- II. Böylesi bir doyum söz konusu değilse dokusal özellikler, renk uyumu... tüm bunlar anlamsız kalır.
- III. Ben bu farkın bilincine Avrupa'daki pek çok müze ve sergiyi gezerek vardım.
- IV. Yani bir resme “bakmak”la onu “görmek”, “görmek”le o resmi “anlamak” arasında bir fark vardır.
- V. Aslında bu bilince varmak, bunu duyumsamak olağanüstü bir mutluluktur, daha doğrusu doyuma ulaşmaktır.

Yukarıdaki cümleler anlamlı bir bütün oluşturacak biçimde sıralandığında, hangisi baştan ikinci olur?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

ÖRNEK

- I. Amerikalı bilim insanları, uzaylıların yaşayabileceği en uygun gezegen ve uyduları belirlemek için farklı ölçütlere dayanan iki endeks geliştirdi.
- II. “Dünya’ya Benzerlik Endeksi”nde gezegenler ve uydular büyüklük, yoğunluk ve yıldızdan uzaklık gibi özellikler bakımından birbirleriyle karşılaştırıldı.
- III. Ayrıca karşılaştırılan bu gök cisimlerinde ana yıldızdan gelen ışık ya da gelgit çekimi gibi, organizmalara enerji verebilecek kaynaklar olup olmadığı sorularına da yanıt arandı.
- IV. “Gezegen Yaşanabilirlik Endeksi”nde ise bunların yüzeyinin buzla mı yoksa taşla mı olup olmadığı gibi özellikler üzerinde durulur.
- V. Birincisi “Dünya’ya Benzerlik Endeksi”, ikincisi “Gezegen Yaşanabilirlik Endeksi”.

Yukarıdaki cümleler anlamlı bir bütün oluşturacak biçimde sıralandığında, hangisi baştan üçüncü olur?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

ÖRNEK

- I. Zamanlarının neredeyse tümünü misket yuvarlamakla geçiren öğrenciler az mıydı?
- II. Bu tedirginlik tümüyle boşuna değil elbette.
- III. Çocuklar tüm günlerini bilgisayar başında geçirecekler, derslerine çalışmayacaklar tedirginliği...
- IV. İnternet çıkınca ana babaları bir korku sardı.
- V. Gerçi kendi çocuklarında bilgisayar oyunları ya da internet yoktu da hep ders mi çalışırlardı?

Yukarıdaki cümleler anlamlı bir bütün oluşturacak biçimde sıralandığında, hangisi sonuncu olur?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

ÖRNEK

- I. Koşuşturanlar içinde en telaşlı olansa birlik komutanıydı.
- II. Bu nedenle karakoldaki bütün personel, sabahın çok erken saatlerinden başlayarak bir koşuşturma içine girmişti.
- III. Kolordu komutanının o sabah sınır karakolunu denetlemeye geleceği haberi alınmıştı.
- IV. Birlik kısa sürede denetime hazır duruma getirildi.
- V. Birlik komutanı bir yandan koğuştaki yataklara çekidüzen verdirirken bir yandan da erlerin kıyafetlerini kontrol ediyordu.

Yukarıdaki cümleler anlamlı bir bütün oluşturacak biçimde sıralandığında, hangisi baştan dördüncü cümle olur?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

ÖRNEK

- I. Orta Afrika'da yaşayan ve birbirleriyle ilişkisi olmayan yedi şempanze topluluğu uzun zamandır gözlemleniyor.
- II. Davranışların kuşaktan kuşağa aktarılmasındaki yolsa, genç şempanzelerin yetişkinleri taklit ederek davranışları öğrenmesi.
- III. Bu gözlemlerden elde edilen bulgular derlenerek, şempanzelerin 39 farklı davranışını içeren bir katalog hazırlanmış.
- IV. Gözlemler, ayrıca, şempanzelerin listelenen bu davranışları kuşaktan kuşağa aktardıklarını ortaya koymuş.
- V. Katalogda taşla kabukları kırmaktan tutun, parazitlerini temizleme, yağmur sansı yapmaya kadar çeşitli davranışlar listeleniyor.

Yukarıdaki cümleler anlamlı bir bütün oluşturacak biçimde sıralandığında, hangisi baştan ikinci cümle olur?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.